

Pensiju nodrošinājums Latvijā dzīvojošiem

Vecuma pensija:

- 1) 2018.gadā pensionēšanās vecums ir 63 gadi un 3 mēneši un ar katra nākamā gada 1.janvāri vecums tiek paaugstināts par 3 mēnešiem, līdz 2025.gadā sasniegs 65 gadus. Ir vairākas iespējas pieprasīt pensiju agrāk kā noteiktais vecums, ja ir izpildījušies attiecīgi nosacījumi;
- 2) minimālais nepieciešamais apdrošināšanas stāžs ir vismaz 15 gadi, bet no 2025.gada vismaz 20 gadi;

Vecuma pensijas apmēru ietekmē:

- 1) pensionēšanās vecums;
- 2) darba stāžs līdz 1996.gadam un individuālā apdrošināšanas iemaksu alga 1996.- 1999.gadā;
- 3) individuālā apdrošināšanas iemaksu alga no 1996.gada līdz pensijas piešķiršanas mēnesim.

Informācija atrodama:

<http://www.vsaa.lv/lv/pakalpojumi/pensionariemsenioriem/vecuma-pensija>

Izdienas pensija:

- 1) transporta darbiniekiem (aviācijas, sabiedriskā transporta, jūras un upju transporta);
- 2) radošajiem darbiniekiem (cirka, baleta u.c.)
 - profesijā līdz 1999.gada 1.janvārim jābūt nostrādātam noteiktam laikam;
 - atsevišķām kategorijām jābūt sasniegtam noteiktam vecumam;
 - darbs vairs nav profesijā, kas dod tiesības uz izdienas pensiju.
 - nav sasniegts pensijas vecums.

Izdienas pensijas apmēru aprēķina līdzīgi kā vecuma pensijai.

Informācija atrodama:

<http://www.vsaa.lv/lv/pakalpojumi/pensionariemsenioriem/izdienas-pensija>

Apgādnieka zaudējuma pensija:

Tiesības uz pensiju ir mirušās apdrošinātās personas darba nespējīgiem ģimenes locekļiem:

- 1) bērniem līdz 18 gadu vecumam (arī brāļiem, māsām, mazbērniem, ja viņiem nav darbspējīgu vecāku).
- 2) bērniem no 18 līdz 24 g. vec., ja mācās vai studē vispārējās, profesionālās izglītības iestādēs, koledžās vai augstskolās pilna laika klātienē.
- 3) bērniem, ja viņi atzīti par invalīdiem līdz 18 g. vec., neatkarīgi no vecuma.

Apgādnieka zaudējuma pensiju aprēķina, ņemot vērā mirušās apdrošinātās personas iespējamo vecuma pensiju.

Informācija atrodama:

<http://www.vsaa.lv/lv/pakalpojumi/pensionariemsenioriem/apgadnieka-zaudejuma-pensija>

Invaliditātes pensija:

- 1) ir noteikta invaliditāte;
- 2) nav sasniegts pensijas vecums;
- 3) apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 3 gadiem;

- 4) nesaņem citas valsts vecuma pensiju (*izņemot ES/EEZ dalībvalsts, Šveices vai līgumvalsts pensiju*).

Invaliditātes pensijas apmēru ietekmē:

- 1) noteiktā invaliditātes grupa;
- 2) I un II invaliditātes grupas gadījumā apdrošināšanas iemaksu alga Latvijā 5 gadu periodā pirms invaliditātes iestāšanās.

Informācija atrodama:

<http://www.vsaa.lv/lv/pakalpojumi/pensionariemsenioriem/invaliditates-pensija>

Lai pieprasītu un saņemtu Latvijas pensiju:

- 1) ne ātrāk kā 1 mēnesi pirms tiesību rašanās dienas VSAA nodaļā jāiesniedz pensijas pieprasījums (*no tiesību rašanās dienas var pieprasīt 6 mēnešu laikā*);
- 2) jāiesniedz apdrošināšanas stāžu līdz 1995.gada 31.decembrim apliecinājoši dokumenti.

Dokumentus var iesniegt VSAA apdrošināšanas stāža reģistrēšanai arī pirms pensijas pieprasīšanas.

Apdrošināšanas stāžu no 1996.gada 1.janvāra veido VSAA informācijas sistēmā uzkrātie apdrošināšanas iemaksu periodi, kad persona bijusi sociāli apdrošināta attiecīgajam sociālās apdrošināšanas veidam;

- 3) var būt nepieciešami dokumenti, kas pierāda tiesības uz pensiju (vecuma pensijai ar atvieglotiem noteikumiem vai izdienas pensijai);
- 4) var būt jāpierāda, ka dzīvesvietas valsts ir Latvijā;
- 5) jānorāda darba un tam pielīdzinātie periodi, ja tādi ir bijuši citās valstīs;
- 6) jānorāda savs konts Latvijas kredītiestādē, kur pārskaitīt pensiju, vai arī var pieprasīt par papildu samaksu pensiju piegādāt dzīvesvietā.

Papildu ievērbai:

- 1) ja personai nav uzkrāts nepieciešamais minimālais Latvijas apdrošināšanas stāžs, tad tiesību noteikšanai Latvijas pensijai var ņemt vērā citā ES/EEZ dalībvalstī, Šveicē vai līgumvalstī (Ukrainā, Kanādā, Baltkrievijā, Krievijā, Austrālijā) uzkrāto un apstiprināto apdrošināšanas stāžu, tomēr Latvijas pensija tiek aprēķināta tikai par Latvijas apdrošināšanas stāžu;
- 2) ja personai ir bijuši darba vai tam pielīdzinātie periodi kādā no ES/EEZ dalībvalstīm, Šveicē vai līgumvalstī (Ukrainā, Kanādā, Baltkrievijā, Krievijā, Austrālijā), sasniedzot šajā valstī noteikto pensijas vecumu, viņai ir tiesības pieprasīt attiecīgās valsts pensiju;
- 3) personai pārceļoties uz dzīvi Latvijā no kādas ES/EEZ dalībvalsts, Šveices vai līgumvalsts (Ukrainas, Kanādas, Baltkrievijas, Krievijas, Austrālijas) un, ja viņai ir piešķirta kāda no iepriekš minēto valstu pensijām, ir tiesības turpināt šo pensiju saņemt.

VSAA vecākā eksperte
Santa Pēkale, 67013642